

Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка
Кафедри спеціального фортепіано №№ 1 і 2

«ПОГОДЖУЮ»

Гарант освітньо-наукової програми,
проректор з науково-педагогічної діяльності
та інноваційного розвитку, професор

 Ю. СОКОЛОВСЬКИЙ

25 червня 2021 року

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи, професор

 М. КУШНІР

25 червня 2021 року

«ПОГОДЖУЮ»

Декан факультету фортепіано, джазу та
популярної музики, доцент

 Т. МІЛОДАН

25 червня 2021 р

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Практика педагогічна

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Ступінь вищої освіти	Магістр
Галузь знань	02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність	025 «Музичне мистецтво»
Профілізація	«Фортепіано»
Освітньо-наукова програма	«Музичне мистецтво»
Статус	Обов'язкова компонента циклу дисциплін практичної підготовки (ОК 2.1)
Загальний обсяг	2 кредити ЄКТС (60 годин)
Форма підсумкового контролю	Екзамен
Термін викладання	1-2 семестри
Факультет	Фортепіано, джазу та популярної музики
Форма навчання	Денна, заочна

Львів – 2021

Робоча програма навчальної дисципліни «Практика педагогічна» профілізації «Фортепіано» з галузі знань 02 Культура і мистецтво зі спеціальності 025 Музичне мистецтво оновлена відповідно до освітньо-наукової програми «Музичне мистецтво» другого (магістерського) рівня вищої освіти затвердженої Вченою Радою ЛНМА імені М. В. Лисенка від «26» травня 2021 року (Протокол № 1)

Розробники:

СИДОР Марта Володимирівна – доцент кафедри спеціального фортепіано № 2
МІЛОДАН Тетяна Едуардівна – кандидат мистецтвознавства, доцент, декан фортепіанного факультету, доцент кафедри спеціального фортепіано № 1
СОЛАНСЬКИЙ Степан Степанович – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри спеціального фортепіано № 1

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри спеціального фортепіано № 1 від 18 червня 2021 р. , протокол № 5 та кафедри спеціального фортепіано № 2 від 19 червня 2021 р. , протокол № 5

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни – підготовка висококваліфікованого педагога. Інтегруючи знання, набуті під час вивчення таких дисциплін як методика викладання гри на фортепіано, фортепіанна педагогіка, психологія, музична психологія студент конкретизує їх у практичних заняттях з учнями, тому основним завданням предмету є підготовка студента до педагогічної праці з учнем, забезпечення практичної реалізації знань, отриманих на теоретичних курсах та в спеціальному класі, прищеплення навичок науково – методичної роботи в галузі музичної педагогіки, виховання ерудованого, з творчим мисленням викладача.

Завданнями дисципліни є оволодіння психологічним аспектом педагогіки, вміння знаходити індивідуальний підхід до кожного учня, а також створення ефективних каналів комунікації між учнем та педагогом, що є запорукою високих результатів у роботі.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКИМИ ПОВИНЕН

ОВОЛОДІТИ ЗДОБУВАЧ

2.1 Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК2.**Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми
- ЗК3.**Здатність використовувати інформаційні та комунікативні технології.
- ЗК4.**Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК5.**Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК6.**Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК7.**Здатність до міжособистісної взаємодії.
- ЗК9.**Здатність працювати автономно.
- ЗК10.**Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

2.2 Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

- СК1.**Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.
- СК5.**Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.
- СК6.**Здатність викладати спеціальні дисципліни в закладах освіти з урахуванням цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.
- СК7.**Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.

СК8.Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність в закладах вищої освіти.

3. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ (РН)

РН1. Володіти професійними навичками виконавської, творчої та науково-педагогічної діяльності.

РН2. Володіти навичками ансамблевого музикування в групах різних складів у концертно-виконавському та репетиційному процесах.

РН3. Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.

РН4. Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків.

РН5. Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію.

РН6. Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

РН7. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

РН8. Здійснювати викладання гри на інструменті / вокалу /диригування / музикознавчих дисциплін / композиції з урахуванням потреб здобувача освіти, цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувача.

РН10. Володіти сучасними методами та засобами наукових досліджень у сфері музичного мистецтва, у тому числі, методами роботи з інформацією, методами аналізу даних.

4. РОЗПОДІЛ ДИСЦИПЛІНИ ЗА СЕМЕСТРАМИ, ГОДИНАМИ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Денна/Заочна форма

НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	Розподіл за семестрами			Кількість кредитів ECTS	Кількість годин						Розподіл аудиторних годин за семестрами			
	Екзамени	Заліки	Атестаційні екзамени		Загальний обсяг	Всього (денна/заочна)	у тому числі:			Самостійна робота (денна/заочна)	Семестри			
							Лекційні (денна/заочна)	Індивідуальні (денна/заочна)	Практичні (денна/заочна)		1	2	3	4
Практика педагогічна	2	1		2	60	30/6	-		30/6	30/54	15/3	15/3		

Розподіл годин та кредитів по курсах та семестрах

КУРС	СЕМЕСТРИ	Кількість кредитів ECTS	Кількість годин					Самостійна робота (денна/заочна)
			Загальний обсяг	Аудиторних				
				Всього (денна/заочна)	у тому числі:			
				Лекційні (денна/заочна)	Індивідуальні (денна/заочна)			
I		2	60				30/6	30/54
	1	1	30	15/3			15/3	15/27
	2	1	30	15/3			15/3	15/27
II								
	3							
	4							

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

До програми навчальної дисципліни «Практика педагогічна» входить:

- вивчення методичної літератури;
- опанування дидактичного матеріалу;
- аудиторні заняття з учнем;
- самостійна робота з учнем;
- відвідування майстер-класів визначних педагогів;
- обговорення виступу своїх учнів та учнів інших практикантів;
- аналіз прослуханих з учнем концертних виступів, звукозаписів.

Залежно від підготовленості студента, аудиторні заняття проходять як спільні уроки викладача-консультанта і студента з учнем або ж як проведення студентом уроку в присутності викладача з подальшим аналізом дидактичної проблематики.

Студенти проходять педагогічну практику зі здобувачами освітнього ступеня «бакалавр» першого курсу навчання (для студентів денної форми навчання) та у дитячих музичних школах, школах мистецтв та музичних коледжах (для студентів заочної форми навчання). Для студентів денної форми навчальна програма побудована таким чином, щоб чергувати впродовж семестру уроки з учнем в присутності педагога та самостійно проведені заняття.

1 семестр			
№ з/п	Змістовий модуль 1. Робота з учнем над творами програми	<i>Аудиторні (практичні) години (денна/заочна)</i>	<i>Самостійна робота (денна/заочна)</i>
Тема 1.1	Розвиток музичного мислення та художньо-образної уяви учня	5/1	
Тема 1.2	Опрацювання методичної літератури		4/8
Тема 1.3	Робота над звучанням, тембральними характеристиками, темпоритмом, агогікою та фактурними планами музичної тканини	5/1	
Тема 1.4	Опанування дидактичного матеріалу		4/8
Тема 1.5	Технічний розвиток учня	5/1	
Тема 1.6	Аналіз прослуханих з учнем концертних виступів, звукозаписів		4/8
Підготовка до підсумкового контролю (заліку)			3
Всього годин		15/3	15/27
2 семестр			
№ з/п	Змістовий модуль 2. Виховання в учня артистичних якостей, сценічної витримки	<i>Аудиторні (практичні) години (денна/заочна)</i>	<i>Самостійна робота (денна/заочна)</i>
Тема 2.1	Психологічні передумови успішного концертного виступу	5/1	
Тема 2.2	Опрацювання літератури з педагогічної психології		3/9
Тема 2.3	Планування підготовки до концертних виступів	5/1	
Тема 2.4	Опрацювання літератури з музичної психології		3/9
Тема 2.5	Аналітичне обговорення виступів учнів	5/1	
Підготовка до підсумкового контролю (екзамену)			9
Всього годин		15/3	15/27

Послідовність проходження тематики матеріалу визначається викладачем у залежності від творчого потенціалу та індивідуальних особливостей розвитку студента.

До семестрового контролю допускаються студенти, які виконали семестрові тематичні вимоги.

В другому семестрі на екзамені з дисципліни «Практика педагогічна» студенти проводять відкритий урок зі здобувачем першого курсу ступеню «бакалавр» Академії.

6. КРИТЕРІЙ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Критерій оцінки є багаторівневим поняттям, яке стосується результату праці студента з учнем протягом певного часу. Він складається як з оцінки виступу учня, так і з оцінювання педагогічної роботи студента.

Робота з учнем оцінюється за національною шкалою: відмінно, добре, задовільно, незадовільно.

«Відмінно» (A):

- професійна грамотність, проведення заняття на високому емоційному тонусі;
- творчий підхід у проведенні уроку з урахуванням положень педагогіки, методики та виконавства;
- продуктивне використання методу зацікавлення учні до пізнання;
- врахування успіхів у фаховій підготовці учня, його загальнокультурному та морально – етичному відношеннях.

«Добре» (B, C):

- прояв професійної грамотності у проведенні заняття, однак при недостатній активності;
- недостатня ефективність в реалізації поставлених завдань на уроці.

«Задовільно» (D, C):

- несистематичність в роботі з учнем;
- нерегулярність відвідання занять з педагогом – консультантом;
- нерегулярність самостійних занять з учнем;
- недостатня підготовка учня до виступів.

«Незадовільно» (FX) (з можливістю повторного складання):

- регулярний пропуск протягом тривалого часу (без поважних причин) як занять з педагогом консультантом так і самостійних занять з учнем.

«Незадовільно» (F) (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

- відсутність занять з учнем.

Сумарна шкала оцінювання здобувача з навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного

		складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання здобувача з поточного та семестрового контролю

Бали за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
45-50	A	відмінно
41-44	B	добре
37-40	C	
32-36	D	задовільно
30-31	E	
18-29	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-17	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.
2. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.
3. Методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.
4. Бінарні, інтегровані (універсальні) методи. *

* Жодна із запропонованих класифікацій не позбавлена недоліків. На практиці викладач з дисципліни «Практика педагогічна» інтегрує методи різних структур, утворюючи неординарні (універсальні) методи навчання, які забезпечують оптимальні шляхи досягнення навчальної і творчої мети.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. Попередній контроль спрямований на виявлення знань, умінь і навичок студентів з предмету, який вивчається.
2. Поточний контроль здійснюється під час практичних занять з метою перевірки засвоєння попереднього матеріалу і виявлення проблем опанування тими чи іншими навичками.
3. Тематичний контроль здійснюється періодично, після вивчення нової теми чи нового розділу і має на меті систематизацію знань та умінь студентів.

4. Підсумковий контроль проводиться в кінці семестру.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

9.1. Методична література

1. Алексєєв А. З історії фортепіанної педагогіки. Хрестоматія. Київ, 1974.
2. Виконавські школи вищих учбових закладів України: тематичний збірник наукових праць. Київська державна консерваторія ім.П.І.Чайковського. Київ, 1990. 180с.
3. Воробкевич Т.П. Методика викладання гри на фортепіано. Львів, 2001. 222 с.
4. Герасимович Д. Методика навчання гри на фортепіано. Київ, 1962.
5. Голомб М. Транскрипції музичних творів у ХІХ ст. Спроба типології на прикладі творів Фридерика Шопена. Переклад, редагування, коментарі М.О.Кушніра. Львів: Сполом, 2001. С.201-222.
6. Данн Дж.П., Бадура-Скода П. Проблеми інтерпретації творів Фридерика Шопена. Переклад, ред., комент. М.Кушніра. Львів: Сполом, 2010. 108 с.
7. Деменко Б. Робота піаніста над поліритмічними труднощами. *Питання фортепіанної педагогіки та виконавства*. Київ, 1981.
8. Касьяненко Л.О. Робота піаніста над фактурою: Посібник з вивчення виконавської інтерпретації фактури фортепіанного твору. Київ, НМАУ, 2003. 168 с.
9. Коваленко Е. З минулого французької фортепіанної школи. (Про фортепіанну педагогіку І. Філіппа). *Питання фортепіанної педагогіки та виконавства*. Київ, 1981.
10. Корженевський А. До питання про специфіку мислення музиканта-виконавця. *Питання фортепіанної педагогіки та виконавства*. Київ, 1981.
11. Левицька Г. Основи сучасної педалізації. Львів, 1997.
12. Макаров В. Методика навчання гри на фортепіано на підготовчому відділі і в початковій школі. Харків, 1977.
13. Марія Крушельницька. Спогади. Статті. Матеріали. Львів: Сполом, 2004.
14. Мілодан Т. Олександр Ейдельман – видатний представник романтичної фортепіанної педагогіки. *Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П.І.Чайковського : Історія в особистостях*. Київ : НМАУ ім. П.І.Чайковського, 2010. Вип.86. С. 152-163.
15. Мілодан Т. Технічний розвиток піаніста за методикою Олександра Ейдельмана. *Наукові збірки ЛНМА ім.М.В.Лисенка : Виконавське мистецтво : Загальне та спеціалізоване фортепіано у мистецькому просторі України*. Львів : Сполом, 2012. Вип. 27. С. 53-63.
16. Милич Б. Виховання учня-піаніста. 1-2 класи ДМШ. Київ, 1977.
17. Милич Б. Про формування і вдосконалення викладацької майстерності педагогів-піаністів. Київ, 1971.

- 18.Немира І. До питання про виконання сонати Шуберта тв. 164. Львів : ЛДМА, 1989. 25с.
- 19.Немира І.Перший фортепіанний концерт Йоганеса Брамса: Досвід виконавського аналізу. Львів:ЛДМА, 2004. 25с.
- 20.Олександр Ейдельман. Данина шани вчителеві. Ред.-упоряд. Н. Кашкадамова і Т.Мілодан. Львів : Бак, 2006. 224с.
- 21.Олег Криштальський. Спогади, статті, матеріали (до 70-річчя від дня народження) Львів,2000. 64с.
- 22.Пастеляк Н.В. Поємність в українській фортепіанній музиці першої половини ХХ сторіччя". Львів, 1997.
- 23.Піхт-Аксельфельд Е. Танці в клавірних сюїтах Йоганна Себастьяна Баха. *Українська фортепіанна музика та виконавство: стильові особливості, зв'язки з музичною культурою Західної Європи: Матеріали III конференції АППУ.* Львів, 1994.
- 24.Рощина Т. Деякі проблеми української школи піанізму на рубежі століть. *Музичне виконавство. Кн.6.* Київ:Науковий вісник НМАУ, 2000. Вип.14. С.41-49.
- 25.Рощина Т. Кантілена і педалізація як суттєві акценти фортепіанного виконавства у педагогічних принципах Олександра Александрова, видатного діяча кївської школи піанізму. *Музичне виконавство. Кн.9.* Київ:Науковий вісник НМАУ,2003. Вип.26. С.82-93.
- 26.Рощина Т. Олександр Александров: педагог про стильові аспекти фортепіанного виконавства. *Музичне виконавство. Кн.7.* Київ: Науковий вісник НМАУ,2001. Вип. 18. С.169-178.
- 27.Рощина Т. Олександр Александров про музичний романтизм як явище піаністичної культури. *Культурологія та мистецтвознавство.* Київ:Київське музикознавство, 2003. Вип.9. С. 171-183.
- 28.Рябов І., Мурзіна Е. Виховання і навчання в ДМШ: фортепіано, I клас. Київ, 1988.
- 29.Рябов І. Гами, трізвуки, арпеджіо. Київ, 1977.
- 30.Савицький Р. Основні засади фортепіанної педагогіки. Тернопіль, 2000.
- 31.Садова Л. Фортепіанна школа Вілема Курца. Дрогобич, 2009. 272 с.
- 32.Самуїл Дайч. Статті, матеріали, спогади. Дрогобич, 2008. 244 с.
- 33.Синицин В. Артикуляція як предмет вивчення. *Питання фортепіанної педагогіки та виконавства.* Київ, 1981.
- 34.Скорульський М. Елементарні основи фортепіанної техніки школи Г. М. Єсіпової. Київ, 1970.
- 35.Снегірьов О.М. Піаністи України. Вип.1-3. Київ: КДВМУ, 1997-1999.
- 36.Снегірьов О.М. Піаністи України ХХ ст. Київ: КДВМУ, 2001. 159с.
- 37.Ткач Е. Деякі проблеми теорії музично-педагогічної діагностики. *Питання фортепіанної педагогіки та виконавства.* Київ, 1981.
- 38.Шип С. Музична форма від звуку до стилю Київ, 1998.
- 39.Шульгіна В. Про курс методики навчання гри на фортепіано. *Питання фортепіанної педагогіки та виконавства.* Київ, 1981.

40. Badura-Skoda P. Mozart-Interpretation. Wien, 1957. 496 s.
41. Schweitzer A. Johann Sebastian Bach. Leipzig, 1908.
42. Martienssen C.A. Die individuelle Klaviertechnik auf der Grundlage des schöpferischen Klangwillens. Verlag Breitkopf & Härtel, Leipzig. 1930.
43. Hofmann, Josef (1920). *Piano Playing with Questions Answered*. Philadelphia: Theodor Presser. Retrieved 31 July 2009.

9.2. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://www.stattionline.org.ua/pedagog/104/17673-problemi-formuvannya-gotovnosti-do-tvorcho%D1%97-samorealizaci%D1%97-uchniv-u-procesi-%D1%97xno%D1%97-fortepianno%D1%97-pidgotovki.html>
2. <https://core.ac.uk/download/pdf/33692189.pdf>
3. https://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/27851/
4. <http://klasnaocinka.com.ua/uk/article/volodinnya-novimi-muzichnimi-tekhnologiyami--neobk.html>
5. <https://studopedia.info/2-24032.html>
6. <https://int-konf.org/ru/2013/ukrajina-naukova-24-26-12-2013-r/647-shakhraj-o-m-zavdannya-fortepiannoji-pedagogiki>
7. <https://vseosvita.ua/library/tema-uroku-rozvitok-fortepiannoi-tehniki-v-molodsih-klasah-ditacoi-muzicnoi-skoli-13980.html>
8. <https://bohdanbooks.com/upload/iblock/3c7/3c7bd42b5a93041177a004b0d6a03225.pdf>
9. <https://www.musiah.com/about/piano-methods-compared.html>
10. <https://www.pianoeducation.org/pnomethd.html>
11. <http://piano4life.com/Methods.pdf>
12. <https://www.softmozart.com/our-library/articles/46-how-traditional-piano-lessons-cripple-our-children.html>
13. <https://joshuarosspiano.com/best-piano-lesson-books-for-beginners/>
14. <https://www.liveabout.com/piano-method-books-for-children-3976128>
15. <https://www.hoffmanacademy.com/method/>